

vriendin Marie Anderson, die later zulke vrijmoedige bekentenissen over haar omgang met „Dek” zou publiceren,<sup>5</sup> beide toen meisjes van nog geen twintig. In een van zijn eerste brieven aan Mimi geeft Multatuli een schets van zichzelf:<sup>6</sup>

„Ik ben, ja dat begrijp je, mager „comme un pain bénit!” Maar toch zie ik er jonger uit dan ik ben. Ik ben zeer gefatigeerd, bleek, met omkringde oogen, maar daar ik vlug ben in bewegingen geloof ik nog altyd dat ik meer lyk op ’n jong mensch, die er oud uitziet, dan op iemand van 42 jaar. Ook is mijn hart nog altijd jong en kinderlyk. Onlangs te Leiden werd ik gefêteerd door de studenten, en ik voelde my op hun niveau”. Dat had hij gedurende zijn verloftijd, een tien jaar eerder, ook al eens met trots aan Tine geschreven, toen hij met de studenten uit rijden was gegaan met — zonderling genoeg — een indies kledingstuk aan:<sup>7</sup> „Myn satynen kabaai doet ook goede diensten. Ik had dien aan over myne jas toen wy naar de Wykerbrug reden. Een boertje zei: — Kaik, daer is een student in jufferkleeren!” En Marie Anderson bevestigt dit, als zij haar eerste ontmoeting met hem vertelt: „Hij zag er zoowat uit als een oud student.” Met het oog op haar kennissen, die hen samen gearmd zouden zien lopen, zei hij ook tot haar: „Zeg maar dat je geëngageerd bent met een student uit Jena”.

Het was aan Marie Anderson dat Multatuli dit z.g. Sjaalman-portret gaf en zij levert er de beschrijving d’après nature bij. Iemand had Multatuli met een dame aan de arm in het Bos gezien en die dame was zij n.b. zelf geweest, en „in dat donkere Bosch lichtten zijn vaak zoo fletse oogen” toen hij naar aanleiding van Jezus gefulmineerd had; zij zag toen „zijn mager, bleek gelaat in ’t maanlicht, en zijn fonkelende oogen op haar gevestigd”, en „een grijs-bruinen, vlokkigen mantel met pelerine droeg hij, een „van Bekking”, in het Willemspark, waarmee hij er wel als *grand-seigneur* uitzag. (Zoo’n photographie heb ik nog.)” De heer Bekking, van wie Multatuli die jas eerst geleend en later „door ruiling gekregen had”, zoals S. Kalff zegt, was de oud-resident van Rembang, vriend en buurman van Multatuli’s broer Jan, de tabakskontraktant, van wie sprake is in de brochure *Over Vryen-Arbeid*. Marie Anderson stond het portret in kwestie later af aan de Photographische Gesellschaft te Berlijn, die er een fotogravure van liet maken voor haar *Corpus Imaginum*. „Er seht aus wie ein Geisterseher”, schreef een duits blad naar aanleiding van deze afbeelding.<sup>8</sup> In deel IV van de *Brieven* werd dit portret gereproduceerd met de vermelding: foto Lowenstamm.

Multatuli’s nichtje Sietske Abrahamsz, het model van de Fancy uit *Minnebrieven*, die hem in deze tijd veel zag, heeft, in haar *Multatuli-Herinneringen in Nederland* jrg. 1910, geen werkelijke beschrijving van hem gegeven. Zij herinnert zich hem uit zijn verlof-